

در تله یک کلیک

روایت‌هایی از سایه سنگین کلاهبرداری‌های سایبری بر زندگی روز مره

■ حسین فصیحی

همه چیز از یک پیامک ساده شروع می‌شود؛ پیامی کوتاه یا لحنی رسمی یا سوسوسه‌انگیز که کاربر را به کلیک روی یک لینک دعوت می‌کند. چند ثانیه بعد، نه تنها یک صفحه باز می‌شسود، بلکه در یک بحران نیز گشوده می‌شود؛ بحرانی که می‌تواند به خالی شدن حساب بانکی، سرقت هویت و حتی فروپاشی اعتماد در فضای مجازی منجر شود. این روایت، قصه تکراری اما رو به گسترش جرایم سایبری است؛ قصه‌ای که پلیس فتا بارها درباره آن هشدار داده، اما همچنان قربانی می‌گیرد.

■ ■ ■

صبح یک روز عادی است. «مریم» مثل همیشه گوشی‌اش را برمی‌دارد. میان انبوه پیام‌ها، یک پیامک با عنوان «بلاغ قضایی» توجهش را جلب می‌کند. اضطراب، کنجکاو و حس فوریت، سه عاملی هستند که دست به دست هم می‌دهند تا بدون تأمل، روی لینک کلیک کند. صفحه‌ای باز می‌شود که بسیار شبیه به یک سامانه رسمی است. چند دقیقه بعد، اطلاعاتش را وارد می‌کند و همه چیز به ظاهر تمام می‌شود، اما چند ساعت بعد، پیامک برداشت‌های متوالی از حسابش آغاز می‌شود.

این فقط یک روایت فرضی نیست، بلکه بخشی از واقعیت روزمره‌ای است که پلیس فتا از آن با عنوان «فیشینگ» یا همان سرقت اطلاعات از طریق صفحات جعلی یاد می‌کند؛ گسردی که به گفته کارشناسان، یکی از رایج‌ترین روش‌های کلاهبرداری سایبری در سال‌های اخیر است.

■ رشد بی‌صدای جرایم سایبری

با گسترش خدمات آنلاین، خریدهای اینترنتی و استفاده گسترده از پیام‌رسان‌ها، بسترسز جدیدی برای مجرمین شکل گرفته‌است. سرهنگ رامین پاشایی، معاون فرهنگی پلیس فتا، اشاره به این روند می‌گوید: «مجرمان هر روز با روش‌های جدیدتری تلاش می‌کنند به اطلاعات مالی و هویتی شهروندان دسترسی پیدا کنند و بخش عمده‌ای از این جرائم با یک لحظه سهل‌انگاری رخ می‌دهد.» این آسان‌انگاری، اغلب در قالب اعتماد به پیام‌هایی است که ظاهری رسمی دارند یا پیشنهادهایی که بیش از حد خوب به نظر می‌رسند؛ از «پارانه حمایتی» گرفته تا «جایزه برنده شدن» و «فروش فوق‌العاده».

■ درگاه‌های جعلی

یکی از مهم‌ترین شگردهای مجرمان سایبری، طراحی درگاه‌های پرداخت جعلی است. این درگاه‌ها نقد، حرفه‌ای طراحی شده‌اند که حتی کاربران با تجربه نیز ممکن است فریب آنها را بخورند. سرهنگ پاشایی در این‌باره توضیح

می‌دهد: «این درگاه‌ها از نظر ظاهری شباهت زیادی به درگاه‌های رسمی دارند، اما اطلاعات کارت بانکی کاربران را سرقت می‌کنند.»

در چنین شرایطی، یک اشتباه کوچک می‌تواند به از دست رفتن تمام دارایی یک فرد منجر شود. بسیاری از پرونده‌های پلیس فتا نیز به همین صفحات فیشینگ مربوط می‌شود.

■ اسکیمرها

در کنار جرایم آنلاین، تهدیدهای فیزیکی نیز وجود دارند. اسکیمرها دستگاه‌های کوچکی هستند که روی کارت‌خوان‌ها یا سایر بانک‌ها نصب می‌شوند و اطلاعات کارت بانکی را کپی می‌کنند. سرهنگ پاشایی در این‌باره می‌گوید: «برخی مجرمان با نصب این دستگاه‌ها یا حتی حضور در کنار دستگاه، اطلاعات کارت و رمز کاربران را به دست می‌آورند.»

این موضوع نشان می‌دهد که امنیت فقط به فضای مجازی محدود نمی‌شود و در دنیای واقعی نیز نیازمند دقت و هوشیاری است.

■ پیامک‌هایی که اضطراب می‌فرشند

یکی از ابزارهای مهم کلاهبرداران، ایجاد حس فوریت و نگرانی در مخاطب است. پیامک‌هایی با عناوینی مانند «ثبت شکایت علیه شما»، «بلاغیه قضایی» یا «قطع دسترسی حساب» دقیقاً با همین هدف طراحی می‌شوند. سرهنگ رسول جلیلیان، رئیس پلیس فتا استان البرز، در این خصوص هشدار می‌دهد: «پیامک‌های ابلاغ قضایی واقعی فاقد لینک هستند و از سر شماره‌های مشخصی مانند ADLIRAN از سال می‌شوند، بنابراین هر پیامک حاوی لینک با این عنوان، قطعاً کلاهبرداری است.» همین پیام‌ها، با تکیه بر اضطراب مخاطب، او را به تصمیم عجولانه سوق می‌دهند؛ تصمیمی که می‌تواند تبعات سنگینی داشته باشد.

■ وقتی گوشی به ابزار جرم تبدیل می‌شود

ماجرای فقط به لینک‌ها ختم نمی‌شود. برخی کلاهبرداران با طراحی اپلیکیشن‌های جعلی، کاربران را به نصب

محوالات

سرویس حوادث ۸۵۲۳۰۶۰

نرم‌افزارهایی ترغیب می‌کنند که در ظاهر رسمی و کاربردی به نظر می‌رسند. این برنامه‌ها می‌توانند یسه اطلاعات شخصی، پیامک‌ها، مخاطبان و حتی شبکه‌های اجتماعی کاربر دست‌رسی پیدا کنند. در چنین شرایطی، قربانی ناآشناه از آموزش و افزایش سواد دیجیتال تأکید دارد.

■ نشانس سواد رسانه‌ای در پیشگیری

کارشناسان معتقدند که بخش قابل توجهی از این جرائم، با افزایش آگاهی عمومی قابل پیشگیری است. شناخت نشانه‌های لینک‌های جعلی، توجه به آدرس سایت‌ها، استفاده از پروتکل‌های امن و پرهیز از اعتماد به پیام‌های ناشناس، از جمله راهکارهای ساده اما مؤثر هستند. خانواده‌ها باید درباره این تهدیدها با اعضای خود صحبت کنند، به ویژه با کودکان و سالمندان. افزایش سواد رسانه‌ای، می‌تواند به شکل قابل توجهی از تعداد قربانیان بکاهد.

■ سرهنگ پاشایی تأکید می‌کند: «اگر کوچک‌ترین تردیدی نسبت به یک لینک دارید، روی آن کلیک نکنید. یک بررسی ساده می‌تواند از خسارات سنگین جلوگیری کند.»

جرائم سایبری، برخلاف ظاهر نارم‌ئی‌شان، آثار بسیار ملموسی بر زندگی افراد دارند؛ از خسارات مالی گرفته تا آسیب‌های روانی و اجتماعی. در این میان، پلیس فتا با هشدارهای مستمر تلاش می‌کند تااز گسترش این جرائم جلوگیری کند، اما واقعیت این است که بخش مهمی از این نبردها، در دستان خود کاربران است. افزایش سواد دیجیتال، دقت در مواجهه با پیام‌ها و لینک‌ها، و گزارش سریع موارد مشکوک به پلیس فتا از طریق شماره ۰۰۹۶۲۸۰، می‌تواند به کاهش چشمگیری این جرائم کمک کند.

■ کودکان و سالمندان: قربانیان خاموش

در میان قربانیان، برخی گروه‌ها آسیب‌پذیر تر هستند؛ از جمله سالمندان و دانش‌آموزان. پیامک‌های جعلی مرتب با اپلیکیشن‌های آموزشی یا خدماتی، به‌ویژه برای این

۲ پرونده جنایی روی میز باز پرس

■ آرمن بینا

بازداشت قاتلی که دو نفر از اعضای خانواده همسایه‌شان را در تهرانپارس با شلیک گلوله به قتل رساند و قتل پسر جوانی که در خانه‌اش همراه دوستانش میهمانی شبانه‌ای برگزار کرده بود، دو پرونده جنایی است که روی میز باز پرس ویژه قتل گشوده شد.

روز پنج‌شنبه، ۲۰ فروردین‌ماه امسال، خبری تلخ مأموران کلاترتی ۱۴۴ جوادیه تهرانپارس را به یکی از ساختمان‌های مسکونی این محله کشاند. تماس‌گیرنده از درگیری خونین دو همسایه خبر داده بود. وقتی مأموران به محل رسیدند، با صحنه هولناکی روبه‌رو شدند. در جریان این درگیری، دو نفر از اعضای یک خانواده به شدت زخمی شده و برای درمان به بیمارستان منتقل شده بودند.

■ شلیک با اسلحه شکاری و فرار

بررسی‌های اولیه نشان می‌داد مردی در جریان درگیری با یک قبضه اسلحه شکاری، یکی از همسایه‌ها و یکی دیگر از اعضای خانواده او را هدف قرار داده و پس از آن از محل گریخته‌است. در حالی که تحقیقات درباره این حادثه ادامه داشت، مأموران برای بررسی بیشتر به بیمارستان رفتند، اما خبری که شنیدند، پرونده را وارد مرحله تازه‌ای کرد. هر دو زخمی بر اثر شدت جراحات ناشی از شلیک گلوله به کام مرگ رفته بودند.

■ ورود کارآگاهان اداره دهم

با اعلام قتل دو نفر از اعضای یک خانواده، پرونده وارد مرحله تازه‌ای شد. تیمی از کارآگاهان اداره دهم پلیس آگاهی به دستور باز پرس ویژه قتل دادسرای امور جنایی تهران وارد عمل شدند.

کارآگاهان با شناسایی قاتل، تحقیقات خود را برای دستگیری او آغاز کردند. ردزنی و جست‌وجوهای میدانی ادامه داشت تا اینکه پس از ۲۰ روز، سرانجام روز چهارشنبه ۹ اردیبهشت‌ماه، مخفیگاه قاتل شناسایی شد.

■ دستگیری در عملیات غافلگیرانه

کارآگاهان جنایی در عملیات غافلگیرانه، متهم را دستگیر و به اداره پلیس منتقل کردند. او در بازجویی‌ها به قتل دو همسایه خود اعتراف کرد.

متهم درباره انگیزه خود گفت: «به خاطر سر صدایی که مقتول در کوچه به راه انداخته بود، عصبانی شدم، کنترل‌م را از دست دادم و اسلحه را برداشتم.» تحقیقات از متهم برای روشن شدن زوایای پنهان این حادثه ادامه دارد.

■ میهمانی خونین شبانه

در حادثه دیگری قبل از ظهر دیروز، جمعه ۱۱ اردیبهشت‌ماه، مأموران پلیس تهران از درگیری خونین دو پسر جوان در خانه‌ای در یکی از محله‌های پایتخت باخبر شدند. بلافاصله تیمی از مأموران به محل حادثه اعزام شدند. در آنجا با جسد پسر جوانی به نام «بهنام» مواجه شدند که با ضربات چاقو به قتل رسیده بود. مأموران با حفظ صحنه قتل، حادثه را به باز پرس ویژه قتل دادسرای امور جنایی تهران گزارش دادند. باز پرس جنایی همراه با تیمی از کارآگاهان اداره دهم پلیس آگاهی در محل حاضر شد و تحقیقات خود را آغاز کرد.

■ میهمانی گردان به خانه پنهان منتقل شد

تیم جنایی وقتی پای در قتلگاه گذاشتند، دریافتند مقتول قبل در خانه‌اش میهمانی همراه با دوستانش برگزار کرده بود و مساعتی قبل درگیری با یکی از دوستانش به نام «پژمان» به قتل رسیده‌است. قاتل نیز پس از حادثه از محل فرار کرده بود. یکی از شاهدان حادثه با کارآگاهان گفت: «شعب قبل فرار بود همراه دوستانم برای تفریح و خوشگذرانی به باغی در کردان کرج برویم. ما هشت نفر بودیم و همه چیز برای رفتن مهیا بود. اما مشکلی پیش آمد و برنامه دورهمی در ویلای کردان بهم خورد. وقتی منصرف شدیم، بهنام پیشنهاد داد میهمانی شبانه را در خانه او برگزار کنیم. از آنجایی که خانوادهاش نبودند و تنها بود، همگی قبول کردیم به خانه او برویم.» شاهد ادامه داد: «ما شب را تا صبح در خانه بهنام ماندیم و باهم جشن گرفتیم و خوشگذرانی کردیم. اما تصور نمی‌کردیم آخرین میهمانی به قتل‌صاحبخانه ختم شود. صبح قرار شد هر کسی به خانه خودش برود، دختر مورد علاقه پژمان حرفی زد که باعث درگیری خونین شد. او به پژمان گفت بهنام شب قبل داخل مشروبات آنها قرص ریخته که همین موضوع باعث ناراحتی پژمان و شروع مشاجره شد.»

■ فرار قاتل در میان شوک حاضران

شاهد افزود: «لحظه درگیری، ما بیرون از خانه بودیم. صدای درگیری به گوشمان رسید و بعد دیدیم درگیری به بیرون از خانه کشیده شده‌است. همه در شوک بودیم که ناگهان پژمان چاقو کشید و ضربه‌ای به بهنام زد. وقتی بهنام خونین روی زمین افتاد، قاتل از ترس فرار کرد. هیچ‌کس قفزش را هم نمی‌کرد که یک میهمانی دوستانه به چنین حادثه‌ای منجر شود.»

■ جسد به پزشکی قانونی منتقل شد

تحقیقات درباره این حادثه در حالی ادامه دارد که مأموران در تلاشند قاتل فراری را بازداشت و زوایای پنهان این حادثه مرگبار را برملا کنند. جسد بهنام برای انجام آزمایش‌های لازم به پزشکی قانونی منتقل شد.

اعتراف به قتل شوهر سابق

زنی که یسه اتهام قتل شوهر سابقش در شهرستان اندیمشک تحت تعقیب قرار داشت، بازداشت شد.

حسن سپهوند، دادستان شهرستان اندیمشک گفت: ۱۳ فروردین‌ماه بود که به مأموران پلیس اندیمشک خبر رسید جدی کنار کانال آب اطراف چم‌گلک کشف شده‌است. با حضور پلیس در محل مشخص شد جسد متعلق به مردی میانسال است که به طرزی مرموز به قتل رسیده و جسدش در این محل رها شده‌است. با انتقال جسد به پزشکی قانونی تحقیقات ادامه پیدا کرد و مأموران موفق شدند هویت مقتول را شناسایی کنند. در شاخه دیگری از بررسی‌ها همسر سابق مقتول به عنوان مظنون اصلی تحت تعقیب قرار گرفت و بازداشت شد. او در بازجویی‌های فنی اعتراف کرد با همدستی مرد دیگری مرتکب قتل شده‌است که همدست وی هم بازداشت شد. بررسی‌های بیشتر در جریان است.

سقوط از طبقه ۴ روی ایرانیت

بی‌احتیاطی مرد جوان، منجر به سقوط وی از طبقه چهارم ساختمان مسکونی روی ایرانیت‌های طبقه اول و مصدومیت وی شد.

به گزارش «جوان»، آتش نشانان ایستگاه ۹۹ بعد از اطلاع از وقوع حادثه سقوط در خیابان طالب رضا حوالی خیابان طیب در محل حاضر شدند. امیر خمسف، فرمانده آتش‌نشان اعزام شده به محل حادثه، خود این باره گفت: مردی حدوداً ۴۰ساله به علت بی‌احتیاطی از طبقه چهارم روی سقف ایرانیتی طبقه اول سقوط کرده و مصدوم شده بود. وی ادامه داد: نیروهای آتش‌نشانی پس از بررسی محل حادثه، خود را به فرد مصدوم رساندند و به وسیله تجهیزات مخصوص و برانکارد، مرد جوان را به سطح زمین منتقل کردند و وی را برای انتقال به مرکز درمانی تحویل کادر پزشکی اورژانس دادند.

بخشش قاتل

به شرط کمک

به جنگ زدگان

زندگی‌اش فرار کرده‌است. تحقیقات برای دستگیری وی ادامه داشت که ۲۴ ساعت بعد، متهم به کلاترتی رفت و خود را تسلیم پلیس و به قتل اعتراف کرد.

بهباد با اظهار پشیمانی در توضیح ماجرا گفت: «من قصد قتل او را نداشتم. قبل از این هم بارها با هم مشاجره کرده بودیم که با میانجگری همسایه‌ها ختم به خیر شد بود. او همیشه کیسه زباله‌هایش را کنار ساختمان رها می‌کرد. روز حادثه هم وقتی دیدم کیسه زباله را رها کرده، با هم مشاجره لفظی کردیم. حرف‌های او مرا خیلی عصبانی کرد. هلش دادم و زمین خورد. در همین لحظه، چشمم به میله آهنی کنار باغچه افتاد. یک لحظه کنترل‌م را از دست دادم، میله را برداشتم و ضربه‌ای به نظرمان عوض شد. الان به شرطی او را می‌بخشیم که قاتل پس از آزادی به مناطق آسیب‌دیده از جنگ تحمیلی سوم برود و به خانواده‌هایی که خانه‌هایشان در اثر بمباران تخریب شده، کمک مالی کند. او باید در بازسازی منازل آسیب‌دیده کمک و در حد توان وسایل ضروری آنها را تهیه کند. اگر او و خانواده‌اش این شرط را بپذیرند، ما هم حاضریم او را ببخشیم.»

■ قاتل به زندگی بازگشت

به خانواده مقتول از سوی خانواده قاتل پذیرفته شد. آنها تعهد دادند که در کمک ریش‌سفیدان و بزرگان خانواده قاتل اعلام کردند قصد دارند با شروطی به قاتل زندگی دوباره بدهند.

بدین ترتیب، نور امید به زندگی در دل خانواده متهم زنده شد. واحد صلح و سازش و بزرگان تلاش کرد با برگزاری جلساتی، دو خانواده را به هم نزدیک کند.

یکی از اولیای دم در جلسه صلح و سازش درباره شرط خود گفت: «ما تصمیم داشتیم حکم قصاص قاتل را اجرا کنیم، اما وقتی از نذر بستگان نزدیکش مطلع شدیم، نظرمان عوض شد. الان به شرطی او را می‌بخشیم که قاتل پس از آزادی به مناطق آسیب‌دیده از جنگ تحمیلی سوم برود و به خانواده‌هایی که خانه‌هایشان در اثر بمباران تخریب شده، کمک مالی کند. او باید در بازسازی منازل آسیب‌دیده کمک و در حد توان وسایل ضروری آنها را تهیه کند. اگر او و خانواده‌اش این شرط را بپذیرند، ما هم حاضریم او را ببخشیم.»

■ عذاب وجدان و معرفی خود

قاتل ادامه داد: «وقتی خونین روی زمین افتاد، تصور نمی‌کردم ضربه من باعث مرگش شود، اما او بی‌هوش شد و من هم از ترس فرار کردم. در این ۲۴ ساعت دعا می‌کردم خوب شوم، اما وقتی شنیدم فوت کرده، عذاب وجدان به سراغم آمد. نتوانستم طاقت بیاورم و تصمیم گرفتم خودم را معرفی کنم.»

■ محکومیت به قصاص و پای چوبه دار رفتن

قاتل پس از اعتراف و بازسازی صحنه قتل، راهی زندان شد. مدتی بعد، با تکمیل و صدور کیفرخواست پرونده، او در دادگاه کیفری یک استان تهران پای میز محاکمه حاضر شد. در جلسه دادگاه، اولیای دم برای متهم درخواست قصاص دادند.

قاتل با اظهار پشیمانی، ماجرای خونین را شرح داد و به قتل اعتراف کرد. هیئت قضایی

نیز او را به جرم قتل عمد به قصاص محکوم کردند. رأی

دادگاه پس از تأیید در دیوان عالی کشور برای سیر مراحل اجرای حکم به شعبه اجرای احکام دادسرا فرستاده شد. در چنین شرایطی نمان قاتل در لیست افراد قصاصی قرار گرفت و نفس‌هایش به شماره افتاد.

■ تلاش واحد صلح و سازش و نخستین بخشش

سپس واحد صلح و سازش دادسرای امور جنایی تهران با برگزاری جلسات متعدد، تلاش کرد رضایت اولیای دم را جلب کند، اما در ابتدا موفق نشد. بهزاد چندنی قبل برای اولین بار پای چوبه دار رفت. طناب به گردش آویخته شده بود که با یادمیانی مددکاران زندان و تیم صلح و سازش، اولیای دم اعلام کردند به قاتل مهلت می‌دهند تا در فرصت بعدی تصمیم قطعی خود را اعلام کنند.

بدین ترتیب، طناب دار از گردن قاتل برداشته شد و وی به سلولش بازگشت، اما سایه مرگ همچنان بر سر او سنگینی می‌کرد و قاتل در انتظار چوبه دار، روزهای سخت خود را در زندان سپری می‌کرد.

■ نذر خانوادگی که مسیر پرونده را تغییر داد

میانجگیری‌های واحد صلح و سازش و یادمیانی بزرگان اجرای حکم امراز می‌کردند تا اینکه چندنی قبل، برادر و برادرزاده‌های قاتل نذر کردند برای جلب رضایت اولیای دم، به صورت داوطلبانه به افراد گرفتار در جنگ تحمیلی سوم کمک کنند. آنها داوطلبانه در گروه‌های امدادی به کمک افراد جنگ‌زده رفتند. این اقدام خداپسندانه، مسیر پرونده را تغییر داد.

■ بخشش با شرط کمک به جنگ‌زدگان

وقتی اولیای دم از نذر این خانواده مطلع شدند، تصمیم جدیدی گرفتند. آنها به ریش‌سفیدان و بزرگان خانواده قاتل اعلام کردند قصد دارند با شروطی به قاتل زندگی دوباره بدهند.

بدین ترتیب، نور امید به زندگی در دل خانواده متهم زنده شد. واحد صلح و سازش و بزرگان تلاش کرد با برگزاری جلساتی، دو خانواده را به هم نزدیک کند.

یکی از اولیای دم در جلسه صلح و سازش درباره شرط خود گفت: «ما تصمیم داشتیم حکم قصاص قاتل را اجرا کنیم، اما وقتی از نذر بستگان نزدیکش مطلع شدیم، نظرمان عوض شد. الان به شرطی او را می‌بخشیم که قاتل پس از آزادی به مناطق آسیب‌دیده از جنگ تحمیلی سوم برود و به خانواده‌هایی که خانه‌هایشان در اثر بمباران تخریب شده، کمک مالی کند. او باید در بازسازی منازل آسیب‌دیده کمک و در حد توان وسایل ضروری آنها را تهیه کند. اگر او و خانواده‌اش این شرط را بپذیرند، ما هم حاضریم او را ببخشیم.»

■ قاتل به زندگی بازگشت

به خانواده مقتول از سوی خانواده قاتل پذیرفته شد. آنها تعهد دادند که در کمک ریش‌سفیدان و بزرگان خانواده قاتل اعلام کردند قصد دارند با شروطی به قاتل زندگی دوباره بدهند. بدین ترتیب، قاتلی که نفس‌هایش به شماره افتاده بود با اقدام خداپسندانه اولیای دم به زندگی دوباره بازگشت. او به زودی، با طی مراحل قانونی پس از ۱۰ سال حبس از زندان آزاد می‌شود تا شرط اولیای دم را اجرا کند.